

Analiza independentă a bugetului primăriei orașului Strășeni

Autori: Tatiana Sava
Alexandru Fala

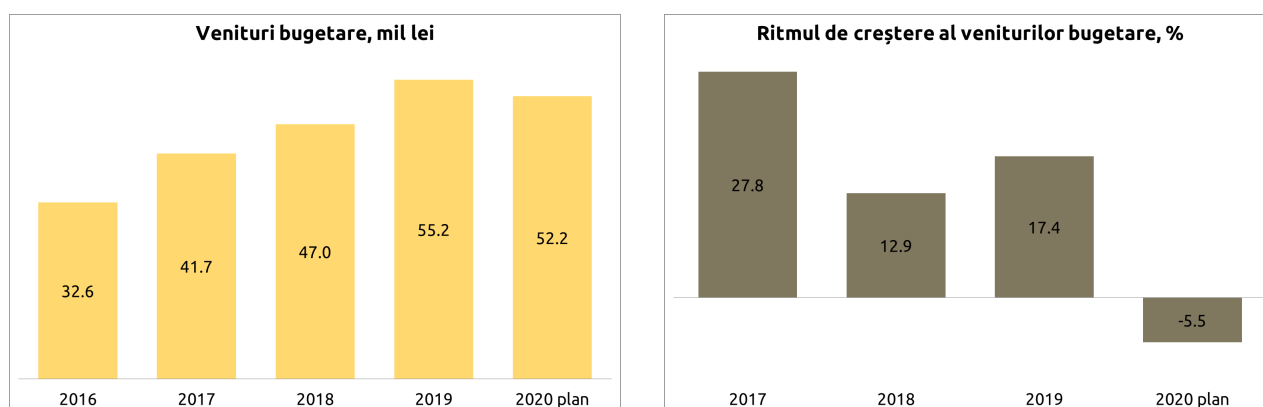
Notă de limitare a responsabilității

Această publicație a fost elaborată în cadrul proiectului „Informează, abilitază și acționează! Societatea civilă pentru o mai bună guvernare bugetară în Moldova”, care este implementat de Centrul Analitic Independent „Expert-Grup”, în calitate de partener principal, în consorțiu cu Fundația Konrad Adenauer (KAS, Germania), Centrul pentru Studii Est-Europene (CSEE, Lituania) și Institutul pentru Politici și Reforme Europene (IPRE). Proiectul este cofinanțat de Uniunea Europeană și Fundația Konrad Adenauer. Opiniile exprimate aparțin autorilor și nu reprezintă neapărat punctele de vedere ale Uniunii Europene și Fundației Konrad Adenauer.

1. Venituri bugetare

În 2019 comparativ cu 2016 veniturile totale ale bugetului orașului Strășeni au crescut cu 69,5%. Dacă în 2016 veniturile s-au cifrat la 32,6 mil lei, atunci în 2019 acestea au atins nivelul de 55,2 mil lei (Figura 1). Totodată, între 2016 și 2019 s-a atestat o temperare a ritmurilor anuale de creștere a veniturilor. Astfel, după ce în 2017 majorarea a constituit 27,8%, atunci în 2018 și 2019 ritmurile de creștere au reprezentat 12,9 și 17,4%. În primă fază, în decembrie 2020, s-a aprobat un buget ce presupunea venituri în sumă de circa 52,5 mii lei. În iunie 2020 bugetul a fost modificat. În noul plan, într-o anumită măsură, s-a ținut cont de evoluțiile economice negative. Drept urmare la rectificare veniturile bugetare preconizate au fost un pic diminuate cu circa 0,5% (249,4 mii lei) față de planul inițial. Reducerea a fost determinată de diminuarea transferurilor de la bugetul de stat de la 33,6 la circa 33,4 mil lei.

Figura 1. Evoluția veniturilor bugetare

Sursa: calculele autorilor în baza datelor preluate de pe <https://buget.mf.gov.md/> și de pe <http://www.straseni.md/>

Un impact pozitiv asupra creșterii veniturilor totale l-a avut majorarea transferurilor de la bugetul de stat. Între 2016 și 2019, transferurile de la bugetul de stat au sporit de la 20,4 la circa 33,7 mil lei (**Error! Reference source not found.**). În proiectul bugetului pentru anul 2020 se planifica ca transferurile de la bugetul de stat să fie apropiate de valoarea anului 2019 și să constituie de 33,4 mil lei. De asemenea și colectările din impozitele și taxele au cunoscut o creștere constantă. În 2019 comparativ cu 2016 încasările din impozite și taxe s-au majorat de la 7,6 la 16,2 mil lei. Totodată din 2017 încasările din alte venituri sunt în scădere continuă. În 2019 comparativ cu 2016 acumulările din alte venituri s-a redus de la 4,8 la 4,4 mil lei. Trebuie de menționat că orașul a beneficiat de granturi în 2017 și 2018. Veniturile din granturi au constituit 732 mii lei în 2017 și 172 mii lei în 2018. În 2019 în buget au fost obținute venituri și din alte surse: au fost rambursate mijloace bugetare din anii precedenți în sumă de 1,4 mil lei, iar 2,1 mil lei au fost obținuți din contactarea unui împrumut de la instituțiile financiare.

pentru Studii Est-Europene (CSEE, Lituania) și Institutul pentru Politici și Reforme Europene (IPRE). Conținutul acestei publicații aparține autorilor și nu reflectă opiniile Uniunii Europene și a Konrad Adenauer Stiftung e.V.

Pentru anul 2020 se anticipează că comparativ cu 2019 doar încasările din impozite și taxe vor fi în creștere, în timp ce alte categorii de venituri vor fi în scădere. Veniturile din impozite și taxe se planifică să constituie 16,2 mil lei, ceea ce reprezintă o creștere cu 19,2% față de 2019. Se anticipează că se vor acumula alte venituri în sumă de 2,6 mil lei, ceea ce este cu 40,8% mai puțin decât încasările din 2019. Scăderea va fi determinată de reducerea semnificativă a donațiilor voluntare. În 2019 valoarea donațiilor a fost de 1,4 mil lei, iar pentru 2020 se anticipează că din donații se vor acumula doar 60 mii lei. De asemenea, se planifică că vor scădea veniturile din vânzarea mărfurilor și serviciilor până la aproximativ 2,3 mil lei, după ce în 2019 au fost obținute peste 2,7 mil lei. Se prognozează că transferurile de la buget se vor cifra la 33,4 mil lei și se vor diminua cu 0,9% față de anul 2019. La fel, pentru 2020 nu se planifică încasări din granturi. Totodată, trebuie de menționat că din cauza declinului economic din 2020, provocat de răspândirea Covid-19, există riscuri sporite privind nerealizarea veniturilor bugetare planificate. Cel mai probabil, în 2020 veniturile bugetare vor fi mai mici comparativ cu nivelul planificat.

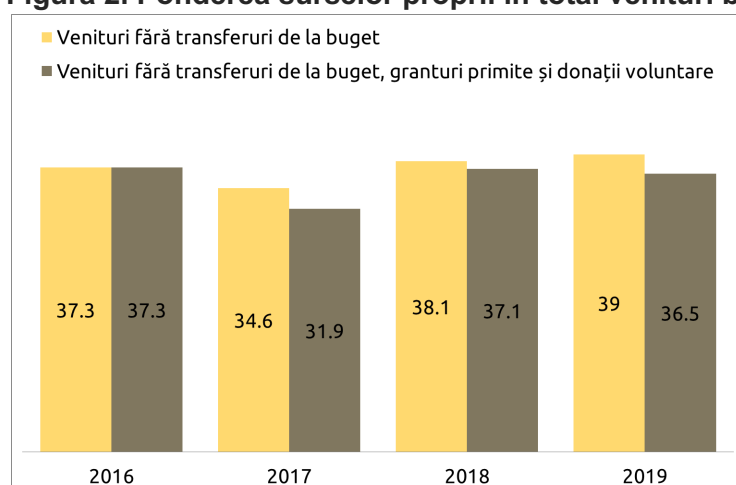
Tabelul 1. Evoluția grupelor de venituri bugetare, mil lei

	2016	2017	2018	2019	2020 plan.
Impozite și taxe	7,6	8,9	13	13,6	16,2
Granturi primite	0	0,7	0,2	0	0
Alte venituri	4,6	4,8	4,5	4,4	2,6
Transferuri de la bugetul de stat	20,4	27,2	29,1	33,7	33,4

Sursa: calculele autorilor în baza datelor preluate de pe <https://buget.mf.gov.md/> și de pe <http://www.straseni.md/>

Totodată, orașul Strășeni nu și-a putut consolida autonomia financiară. Între 2016 și 2019 ponderea veniturilor proprii ale localității în total venituri a variat între 34,6 și 39% (Figura 2). Pentru a avea o imagine mai complexă despre capacitățile orașului de a-și acoperi cheltuielile ar fi oportun de examinat încasările ce derivă direct din activitatea economică desfășurate și anume veniturile proprii fără încasările din surse externe: transferuri de la bugetul de stat, granturi și donații voluntare. În cazul analizei cotei veniturilor proprii fără încasările din surse externe constatăm că acest indicator a variat în jurul nivelului de 37%. O excepție de la această dinamică îl constituie anul 2017, când ponderea încasărilor din transferuri de la bugetul de stat, granturi și donații a fost de 31,9%.

Figura 2. Ponderea surselor proprii în total venituri bugetare, %

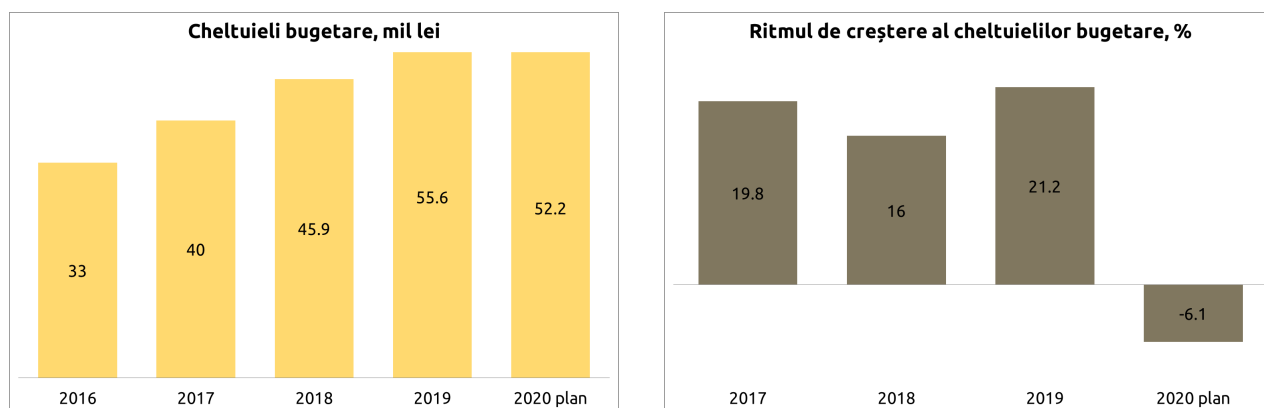
Sursa: calculele autorilor în baza datelor preluate de pe <https://buget.mf.gov.md/> și de pe <http://www.straseni.md/>

Pentru anul 2020 este o situație neclară privind dinamica veniturilor bugetare. În contextul contractării economiei este destul de înaltă probabilitatea că planul bugetar nu va fi realizat. Însă, nu este exclus faptul ca veniturile proprii să cunoască o dinamică mai favorabilă în raport cu transferurile de la bugetul de stat. În consecință ponderea resurselor proprii s-ar putea majora.

2. Cheltuielile bugetului orașului Strășeni

Cheltuielile bugetare ale orașului Strășeni au crescut semnificativ în ultimii ani. Între 2016 și 2019 cheltuielile bugetului local s-au majorat de la 33 la 55,6 mil lei (Figura 3). Pentru anul 2020 se planifică că vor fi realizate cheltuieli în sumă de 52,2 mil lei, ceea ce reprezintă o reducere cu 6,1% față de 2019. Totuși, nu este exclus că în 2020 nivelul efectiv al cheltuielilor să fie mai mic decât valoarea planificată. Recesiunea economică va afecta negativ veniturile bugetului local, fapt ce se va răsfrânge și asupra cheltuielilor.

Figura 3. Evoluția cheltuielilor bugetare

Sursa: calculele autorilor în baza datelor preluate de pe <https://buget.mf.gov.md/> și de pe <http://www.straseni.md/>

Structura cheltuielilor bugetare, categorisite conform clasificății funcționale au cunoscut schimbări importante între 2016 și 2019 (Tabelul 2). Cea mai mare parte a cheltuielilor sunt orientate spre învățământ (finanțarea grădinițelor). Totuși, ponderea acestui tip de cheltuieli s-a diminuat considerabil: de la 71,6% în 2016 la 55,7% în 2019. Cota cheltuielilor destinate pentru gospodăria de locuințe și gospodăria serviciilor comunale a fluctuat semnificativ între 9,1% și 22,3%. Ponderea cheltuielilor pentru servicii în domeniul economiei, practic, s-a triplat între 2016 și 2019 și s-a majorat de la 4,5 la 13,3%. Cota cheltuielilor pentru servicii de stat cu destinație generală a variat între 9,4 și 13%. Pentru cultură, sport, tineret, culte și odihnă se alocă cea mai mică parte a cheltuielilor. Între 2016 și 2019 pentru acest domeniu i-au revenit 1,3-1,6% fin cheltuieli.

Structura cheltuielilor bugetare, distribuite conform clasificății economice cunoaște variații mari (Tabelul 2). Cheltuielile de personal constituie cea mai mare parte a cheltuielilor. Între 2016 și 2019 ponderea acestor cheltuieli a variat între 41,6 și 47,6%. Circa 1/3 din cheltuieli sunt cheltuielile cu mijloacele fixe (costuri aferente lucrărilor de reparații capitale). Cheltuielile pentru bunuri și servicii s-a redus de la 22,9 la 12,7%. O evoluție descendentă o are ponderea cheltuielilor aferente stocurilor de materiale circulante (combustibili, materiale de uz gospodăresc, alte materiale, etc.), care s-a redus de la 9,9 la 4%. În 2019 a crescut considerabil valoarea prestațiilor sociale. Astfel, între 2016 și 2018 valoarea prestațiilor sociale nu a depășit nivelul de 81 mii lei. În 2019 s-au alocat prestații în sumă de 375,5 mii lei. În consecință ponderea acestei categorii de cheltuieli a atins nivelul de 1% în 2019, după ce între 2016 și 2018 cota maximă a constituit 0,3%.

Tabelul 2. Structura cheltuielilor bugetare, %

		2016	2017	2018	2019
Clasificare funcțională	Servicii de stat cu destinație generală	13	9,6	9,4	12,8
	Servicii în domeniul economiei	4,5	6,3	5,7	13,3
	Gospodăria de locuințe și gospodăria serviciilor comunale	9,1	15	22,3	16,4
	Cultură, sport, tineret, culte și odihnă	1,5	1,3	1,5	1,6
	Învățământ	71,6	67,6	61,1	55,7
	Protecție socială	0,3	0,1	0	0,1
Clasificare economică	Cheltuieli de personal	47,6	44	41,6	45,6
	Bunuri și servicii	22,9	17,3	14,4	12,7
	Prestații sociale	0,2	0,2	0,1	1
	Alte cheltuieli	2,8	1,8	3,1	0,9
	Transferuri acordate în cadrul bugetului public	0,0	0	3,2	0,0
	Mijloace fixe	30	31,2	32,2	33,9
	Stocuri de materiale circulante	9,9	9,4	9,3	4
	Active neproductive	-13,1	-4,1	-4,0	0
	Rambursarea împrumutului instituției financiare	0	0	0	2,7

Sursa: calculele autorilor în baza datelor preluate de pe <https://buget,mf.gov.md/> și de pe <http://www.straseni.md/>

Pentru 2020 se planifică că vor fi schimbări în structura cheltuielilor bugetare distribuite conform clasificăției funcționale. Acest fapt va fi determinat de creșterea cheltuielilor pentru servicii în domeniul economiei. Se planifică că pentru acest domeniu în 2020 vor fi cheltuiți circa 9 mil lei, în timp ce în 2019 au fost alocați 7,4 mil lei. Suma de 9 mil lei va fi orientată spre dezvoltarea drumurilor. Astfel, se planifică că cheltuielile pentru servicii în domeniul economiei vor atinge cota de 17,2%, după ce în 2019 acest indicator a constituit 13,3%. De asemenea, se planifică că va spori cota cheltuielilor pentru servicii de stat cu destinație generală până la 15,7%, ceea ce reprezintă o majorare cu circa 2,9 p.p. față de nivelul anului 2019. Pe de altă parte, în 2020 se planifică că cheltuielile pentru gospodăria de locuințe și gospodăria serviciilor comunale (investiții capitale în rețele de iluminat public stradal și rețele de apă) se vor reduce comparativ cu anul 2019, de la 9,1 la 4 mil lei. Drept urmare, ponderea acestui tip de cheltuieli se planifică să scadă până la 7%, după ce în 2019 a fost de 16,4%. Pentru alte categorii de cheltuieli modificările ponderilor nu vor fi semnificative. Totuși, dacă ținem cont de incertitudinea provocată de declinul economic, atunci pentru 2020 este înaltă probabilitatea ca structura planificată a cheltuielilor să nu corespundă cu distribuția efectivă a alocărilor bugetare.

Expert-Grup

+373 22 929 994

str. A. Bernardazzi 45
MD-2012, Chişinău
Republica Moldova

info@expert-grup.org

IPRE

+373 22 788 978

+373 22 788 986

+373 22 788 989

str. Bucureşti 90, of. 20
MD-2001, Chişinău
Republica Moldova

info@ipre.md